

Arbejdsmarkedsstyrelsen/1.kt/MJE

Notat til Folketingets Europaudvalg og Arbejdsmarkedsudvalg

Afgivelse af skriftligt indlæg i nederlandsk præjudiciel sag, C-443/11 Jeltens m.fl.

13. december 2011

Indledning

Rechtbank Amsterdam har i en sag anlagt af F.P. Jeltens, M.A. Peeters og J.G.J. Arnold forelagt EU-domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

Vores sag
2011-0016375
Vores ref.
MJE

1. Gælder den udfyldende virkning af den under forordning nr. 1408/71 afsagte Miethe-dom stadig under forordning nr. 883/2004 med den følge, at en atypisk grænsearbejder har ret til at vælge den medlemsstat, i hvilken han vil stille sig til rådighed for arbejdsformidlingen, og hvorfra han oppebærer en arbejdsløshedsydelse, idet hans chancer for på ny at blive integreret i arbejdsprocessen er størst i den medlemsstat, han har valgt? Eller garanterer artikel 65 i forordning nr. 883/2004 set under et allerede i tilstrækkeligt omfang, at en helt arbejdsløs arbejdstager får en ydelse på vilkår, der er de mest gunstige for ham med henblik på at søge arbejde, og har Miethe-dommen mistet sin virkning?

2. Er EU-retten, in casu artikel 45 TEUF eller artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68, til hindrer for, at en medlemsstat på grundlag af sin nationale lovgivning afviser at tildele en vandrende arbejdstager (grænsearbejder), der er blevet helt arbejdsløs, en arbejdsløshedsydelse, når denne arbejdstager havde sit seneste arbejde i denne stat, og det må antages, at det er i denne stat, han på grund af sine sociale og familiemæssige bånd har de største chancer for på ny at blive integreret i arbejdsprocessen, og afslaget meddeles af den ene grund, at han bor i en anden medlemsstat?

3. Hvorledes lyder – henset til artikel 87, stk. 8, i forordning nr. 883/2004, artikel 17 i EU's charter om grundlæggende rettigheder samt retssikkerhedsprincippet – svaret på det foregående spørgsmål, såfremt en sådan arbejdstager, allerede før forordning nr. 883/2004 trådte i kraft, på grundlag af lovgivningen i det tidligere beskæftigelsesland havde fået tilkendt en arbejdsløshedsydelse, hvis maksimale udbetalings- og genoplivningsperiode endnu ikke var udløbet på ikrafttrædelsestidspunktet (men hvor ydelsen blev indstillet, fordi den arbejdsløse havde fået nyt arbejde)?

4. Vil besvarelsen af spørgsmål 2 lyde anderledes, såfremt den pågældende arbejdsløse grænsearbejder har fået tilsagn om, at han kan anmode om genoplivning af sin ret til ydelsen, såfremt han efter at have fundet nyt arbejde på ny skulle blive arbejdsløs, og oplysningen herom ikke synes at have været korrekt eller fri for tvetydigheder, fordi gennemførelsespraksis var uklar.

2. Sagens baggrund

Sagen drejer sig om tre borgere – Jeltes, Peeters og Arnold – der alle har været beskæftigede i Nederlandene, men har deres bopæl udenfor Nederlandene. Ved ledighed indtruffet efter 1. maj 2010 har de 3 borgere søgt om arbejdsløshedsydelse i form af Werkloosheidswet (herefter WW) hos det nederlandske Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemerszekering (herefter Uvw).

Jeltes er nederlandsk statsborger med bopæl i Belgien. Han arbejdede i Nederlandene indtil den 30. juli 2010. Jeltes mente, at han på grund af sin sociale og familiemæssige tilknytning til Nederlandene havde størst mulighed for igen at opnå beskæftigelse der. Han mente at Miethe-dommen kunne finde anvendelse i hans tilfælde, og han derfor kunne stille sig til rådighed for arbejdsformidlingen i Nederlandene og modtage WW-ydelse fra de nederlandske myndigheder.

Peeters er nederlandsk statsborger med bopæl i Belgien. Hun havde arbejde i Nederlandene og blev arbejdsløs den 1. maj 2009. Hun blev tilkendt nederlandsk WW-ydelse. Den 26. april 2010 fik hun på ny arbejde i Nederlandene, og søgte den 18. maj 2010 om forsat udbetaling af WW-ydelse i forbindelse med ny ledighed.

Arnold er nederlandsk statsborger med bopæl i Tyskland. Han arbejdede i Nederlandene, og fik ved ledighed den 2. februar 2009 tilkendt WW-ydelse. Arnold begyndte at drive selvstændig virksomhed i marts 2009. I forbindelse med ledighed efter 1. maj 2010 søgte Arnold om forsat udbetaling af WW-ydelse fra nederlandene. Hans anmodning blev afvist med henvisning til, at hans ret til ydelser efter forordning nr. 1408/71 ikke blev genoplivet ved ledighed efter 1. maj 2010.

Alle tre borgere fik afslag på WW under henvisning til artikel 65 i forordning nr. 883/2004.

Det følger af reglerne i såvel den tidligere gældende forordning nr. 1408/71 og den nugældende forordning nr. 883/2004, at en helt ledig grænsearbejder skal stille sig til rådighed for arbejdsformidlingen i sit bopælsland og have udbetalt arbejdsløshedsydelse efter bopælslandets lovgivning.

Efter forordning nr. 883/2004 er det muligt for en ledig grænsearbejder – som et supplerende skridt – at stille sig til rådighed for arbejdsformidlingen i det seneste arbejdsland.

Med EF-domstolens sag C-1/85 (Miethe-dommen) er det muligt for en helt ledig grænsearbejder, at lade sig omfatte af seneste arbejdslands lovgivning, hvis personen har opretholdt en så stærk personlig og faglig tilknytning til det tidligere arbejdsland, at personen må anses for at have størst mulighed for på ny at opnå arbejde dér.

Miethe-dommen er afsagt med grundlag i den tidligere forordning nr. 1408/71. Spørgsmålet er, om dommen også finder anvendelse efter den nye forordning nr. 883/04.

Jeltes, Peeters og Arnold har ved deres ansøgning om nederlandsk arbejdsløshedsydelse påberåbt sig anvendelsen Miethe-dommen C-1/85 ved ledighed indtruffet efter 1. maj 2010, og dermed efter at forordning nr. 883/2004 trådte i kraft.

Den forelæggende ret finder det tvivlsomt, at Miethe-dommen finder anvendelse ved ledighed efter 1. maj 2010. Retten finder, at med muligheden for, at lade sig tilmelde arbejdsformidlingen i det seneste arbejdsland som et supplerende skridt, øges muligheden for igen at komme ind på arbejdsmarkedet i det seneste arbejdsland, og anvendelsen af Miethe-dommen synes derfor ubegrundet. Retten understreger, at forordningens regler er af koordinerende karakter, og krænkelse af borgerens frie bevægelighed ikke kan begrundes i forskel på ydelserne størrelse eller varighed.

Retten mener desuden, at det uklart, hvorledes overgangsbestemmelsen i artikel 87, stk. 8, i forordning nr. 883/2004 skal forstås. Ifølge bestemmelsen, skal en person forsat være omfattet af de regler, der fandt anvendelse efter forordning nr. 1408/71, så længe hans situation ikke ændres. Retten ønsker at få afklaret, om det er en ændring i den arbejdsløse situation, der kan begrunde, at reglerne i forordning nr. 883/2004 skal anvendes, hvis pågældende har fået nyt arbejde og herefter igen er blevet arbejdsløs, eller om personens ret til arbejdsløshedsydelser efter forordning nr. 1408/71 genoplives ved ny ledighed.

3. Sagens betydning for Danmark

Sagen har principiel betydning for Danmark, idet Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemerszekerings forelæggelse rejser spørgsmålet om rækkevidden af Miethe-dommen i forhold til retten til danske dagpenge.

Daværende Arbejdsdirektoratet under Beskæftigelsesministeriet skrev i forbindelse med ikrafttræden af forordning nr. 883/2004 en vejledning til a-kasserne - Vejledning nr. 40 af 2. juni 2010 til a-kasserne om arbejdsløshedsydelser mv. EF-forordning om koordinering af sociale sikringsordninger nr. 883/2004 (EØS-vejledningen).

Pkt. 117 i EØS-vejledningen lyder: ”Med muligheden for, at den helt ledige grænsearbejder som et supplerende skridt kan stille sig til rådighed i seneste arbejdsland, er Miethe-dommen C-1/85 indarbejdet i grundforordningen. Den helt ledige grænsearbejder, der har en særlig faglig og personlig tilknytning til det seneste arbejdsland, kan ved at stille sig til rådighed for arbejdsformidlingen i arbejdslandet lettere opnå arbejde der igen. Samtidig er den helt ledige grænsearbejder sikret ydelser under ledigheden fra bopælslandet.”

I forbindelse med offentliggørelsen af EØS-vejledningen vejledte daværende Arbejdsdirektoratet med skrivelse nr. 9263 af 2. juni 2010 a-kasserne om, at de skulle vejlede de af deres medlemmer, der var tilkendt Miethe-status om, at det ikke længere ville være muligt at få tilkendt Miethe-status ved ledighed efter 1. maj 2010.

Overgangsbestemmelsen i artikel 87, stk. 8, i forordning nr. 883/2004, er blevet fortolket således, at de medlemmer, der forsat var ledige efter 1. maj 2010, beholdt deres ret til danske dagpenge, mens de ledige, der igen kom i arbejde og herefter er blevet ledige efter 1. maj 2010, er blevet henvist til at få arbejdsløshedsydelser i de-

res bopælsland, med mulighed for som et supplerende skridt at være tilmeldt det danske jobcenter som arbejdssøgende i Danmark.

Den danske fortolkning er stadfæstet i konkrete afgørelser truffet i den administrative rekursadgang på området (a-kasserne som 1. instans, Arbejdsdirektoratet (senere Pensionsstyrelsen og nu Beskæftigelsesministeriets Tilsynsenhed) som 2. instans, og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg som 3. og sidste instans).

EU-Domstolens afgørelse i sag C-443/11 kan få betydning for den danske fortolkning af artikel 65 og artikel 87, stk. 8, i forordning nr. 883/2004, og kan medføre, at Beskæftigelsesministeriets Tilsynsenhed skal ændre praksis på området. Det skal yderligere overvejes, om sager afgjort efter 1. maj 2010 konkret skal genoptages (max 10 konkrete sager).

På den baggrund vil regeringen afgive indlæg i sagen.